

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Υπό τοῦ κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ Κ. ΜΑΓΚΛΙΒΕΡΑ

Διευθυντοῦ Ὑπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως Θεσσαλίας

Ἄν ἐξετάσουμε ἀπὸ κοντὰ τὴν ἀποστολὴ τῆς Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως, θὰ δοῦμε ὅτι βασικὴ τῆς προϋπόθεσις, θεμέλιο στὸ οἰκοδόμημά της εἶναι οἱ **Δημόσιες Σχέσεις**.

«Περιφερειακὴ Ἀνάπτυξις, κατὰ τὸν καθηγητὴ κ. Ἰ. Πίντον, εἶναι ἡ **ἐπιστήμη τῆς λήψεως ἀποφάσεων ἐπὶ συγκεκριμένου χώρου καὶ διὰ συγκεκριμένον σκοπόν**». Ἡ κάπως εὐρύτερα κατ' ἄλλον ὄρισμό τοῦ εἰδικοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος κ. Δ. Ἀθανασοπούλου «**ἡ περιφερειακὴ ἀνάπτυξις συντίθεται ἀπὸ σειρὰν ὀργανωμένων πρωτοβουλιῶν, αἱ ὁποῖαι τείνουσι ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ περιφερειακοῦ χώρου καὶ εἰς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν προϋποθέσεων σταθεροῦ καὶ συνεχοῦς προόδου**».

Ἀπὸ τοὺς ὁρισμοὺς αὐτοὺς δὲν προκύπτει μόνον τὸ ἀντικείμενον τῆς Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως ἀλλὰ χαράσσονται καὶ τὰ ὅρια τῆς δραστηριότητος μιᾶς Ὑπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως, ποὺ ἀρχίζουν ἀπὸ τὰ μεγάλα ἔργα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπόδοσις θὰ ἔχη εὐεργετικὸ ἀντίκτυπο σ' ὀλόκληρον τὴν περιοχὴ καὶ συνεχίζονται στὰ μικρὰ καὶ μεμονωμένα ἔργα κάθε μορφῆς, ποὺ συσσωρευτικὰ ἐπιδρῶν στὴν ἀνάπτυξιν τῆς περιφερείας.

Δὲν ὑπάρχει τομέας τῆς κρατικῆς μηχανῆς, δὲν ὑπάρχει ἐκδήλωσις τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, δὲν ὑπάρχει ἐνέργεια μιᾶς ὀργανωμένης ὁμάδος, δὲν ὑπάρχει —τέλος— γενικὸ ἔργο ἐνὸς ἀτόμου, ποὺ νὰ μὴν ἐντάσσεται στὴν προσπάθεια τῆς Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ὀλόκληρον τὸ πολυσύνθετο, τὸ πολὺπλευρον καὶ τὸ ποικιλόμορφον ἔργο ἔχει ὑποχρέωσις καὶ ἀποστολὴν μιᾶς Ὑπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως νὰ τὸ συγκεντρώσῃ καὶ νὰ τὸ ἐντάξῃ σ' ἓνα ἐνιαῖον, μελετημένον γενικὸ πρόγραμμα ἀναπτύξεως τῆς περιοχῆς.

Τὸ ἔργο μας, λοιπόν, ἀγκαλιάζει τὴν οικονομικὴ ἀνάπτυξιν, τὴν κοινωνικὴ ἀνάπτυξιν, τὴν ἐκπολιτιστικὴ ἀνάπτυξιν, τὸν τουρισμό, τὰ ἐγγειοβελτιωτικὰ, τὴν δημοσίαν ὑγείαν, τὴν ὁδοποιίαν, τὴν κοινοτικὴ ἀνάπτυξιν, τὴν γεωργίαν, τὴν κτηνο-

Σημ.: Ἡ παρούσα ἐργασία ἀπετέλεσεν εἰσήγησιν εἰς τὸ ἐν Ἀκρῶν γενόμενον σεμιναρίου οικονομικῆς ἐπικοινωνίας ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἑταιρείας Δημοσίων Σχέσεων, τὴν 4ην Δεκεμβρίου 1965.

τροφία, τὴν βιομηχανία κ' ἐπεκτείνεται στὰ ὄρεινά, στὰ δάση, στὶς πεδιάδες, στὶς πρωτεύουσες, στὰ χωριά παντοῦ ὅπου ζεῖ, ἐργάζεται, ἀναπτύσσεται καὶ δραστηριοποιεῖται ὁ ἄνθρωπος τῆς περιφερείας μας.

Ἐπὶ πλέον, ὁ συντονισμὸς αὐτὸς δὲν ἔχει μόνον θεωρητικὸ χαρακτῆρα. Βέβαια, μιὰ Ὑπηρεσία Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως στὴν Ἑλλάδα εἶναι κατὰ βάση ἐπιτελικὴ ὁμάδα, εἶναι κυρίως ὄργανο προγραμματισμοῦ. Δὲν εἶναι ὁμῶς, ἐγκεφαλικὴ μονάδα. Τὰ στοιχεῖα ποὺ τῆς χρειάζονται, γιὰ νὰ εἶναι συμφωνὰ μὲ τὴν πραγματικότητα τῆς κάθε στιγμῆς, νὰ μὴν εἶναι παραμορφωμένα, τὰ ἀντλεῖ ἀπὸ τὶς φυσικὰς πηγὰς τους. Ὅφείλει νὰ ἐλέγχει καὶ νὰ ἀποδεικνύη τὰ στατιστικὰ δεδομένα ἄλλων ὀργάνων, πρὶν τὰ χρησιμοποίησιν. Γιατὶ τὸ κάθε εἰδικευμένο ὄργανο βλέπει τὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὴν δική του προσωπικὴ, ἐξειδικευμένη, σκοπιὰ. Ἐνῶ, ἀντίθετα, ἡ Ὑπηρεσία Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως ἐντάσσει τὰ στοιχεῖα σὲ μιὰ εὐρύτερη καὶ πρὸ ὀλοκληρωμένη θεώρηση τῶν προβλημάτων τῆς περιφερείας της, σὲ συνάρτησιν μὲ ὁλόκληρο τὸν ἐθνικὸ χῶρο. Πρέπει, κατὰ συνέπεια, ἡ Ὑπηρεσία Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως νὰ ἔρχεται σὲ προσωπικὴ ἐπαφὴ γιὰ νὰ συγκεντρώη τὰ στοιχεῖα ποὺ τῆς εἶναι ἀπαραίτητα γιὰ τὸ ἔργο της καὶ νὰ μὴν περιορίζεται στὶς ξερὰς στατιστικὰς καὶ στοὺς ἀπρόσωπους ἀριθμοὺς.

Δὲν εἶναι, ὁμῶς, μόνον ὁ προγραμματισμὸς ἔργο μιᾶς Ὑπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως. Καὶ δὲν θὰ μπορούσε νὰ ἦταν μόνον ὁ προγραμματισμὸς. Γιατὶ μέχρις ἐνὸς σημείου ὁ προγραμματιστής, μὲ δικό του ὄργανο, πρέπει νὰ εἶναι κ' ἐκτελεστής ἢ τουλάχιστον νὰ παρακολουθῆ τὴν ἐκτέλεση.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἀπόφασις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ Συντονισμοῦ περὶ ἰδρύσεως τῆς Υ.Π.Α.Θ. εἶναι σαφής: Ἀφοῦ στὴν παράγραφον α' τοῦ ἀρθροῦ 2 θέτει ὅσον σκοπὸ τῆς Υ.Π.Α.Θ. τὴν «κατάρτισιν προγραμμάτων καὶ μελετῶν οικονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως τῆς περιφερείας», ἀφοῦ προβλέπει τὸν «συντονισμὸν τῶν συναφῶν διοικητικῶν δραστηριοτήτων», στὴν παράγραφον γ' προσθέτει τὴν «ἐφαρμογὴν προγραμμάτων τεχνικῆς βοήθειας» καὶ στὴν παράγραφον δ' ἐντάσσει τὴν «παρακολούθησιν τῆς ἐκτέλεσεως καὶ τὴν μέριμναν διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ ἐκτελουμένων ἔργων ἐπὶ τῷ σκοπῷ πλήρους ἐφαρμογῆς τῶν ἐκαστοτε καταρτιζομένων προγραμμάτων ἀναπτύξεως».

Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζεται μεγαλύτερη ἀνάλυση γιὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ σημασία, τὸ περιεχόμενον, ἡ ἔκτασις ἀλλὰ καὶ συνάμα οἱ δυσκολίες ποὺ ἀντιμετωπίζει μιὰ Ὑπηρεσία Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως στὸ ἔργο της.

Ἄπ' αὐτῆ ὁμῶς τὴν ἀνάλυσιν προκύπτει κ' ἡ ἀνάγκη τῶν Δημοσίων Σχέσεων, σὲ ὅλην τους τὴν ἔκτασιν. Γιατὶ μιὰ Ὑπηρεσία Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως πρέπει πρωτίστως νὰ κερδίσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινῆς τῆς περιφερείας της γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ συνεργασθῆ ἁρμονικὰ μ' αὐτὸ καὶ νὰ ἐπιτελέσῃ ἀποτελεσματικὰ τὸν προορισμὸς της.

Αὐτὸ τὸ «κοινὸ» μιᾶς Ὑπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως εἶναι πάρα πολὺ ἐκτεταμένο καὶ ποικίλο: Εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς περιφερείας τῆς δικαιοδοσίας της (700 περίπου χιλιάδες στὴν δική μας περίπτωσιν), εἶναι οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἐκκλησιαστικῆς, πολιτικῆς, στρατιωτικῆς, πνευματικῆς ἡγεσίας τῆς περι-

φερείας, είναι ιδιαίτερα οι δημοτικοί και οι κοινοτικοί άρχοντες, είναι οι αδελφές δημόσιες υπηρεσίες; περισσότερων πάντοτε από ένα νομό, είναι οι παραγωγικές τάξεις, είναι ο κάθε φορέας, μικρός ή μεγάλος.

Όλους αυτούς πρέπει να τους πλησιάση μία Ύπηρεσία Περιφερειακής Αναπτύξεως, να τους εξηγήση την αποστολή της, να τους δώση το χέρι και να βαδίσουν μαζί.

Άς μη γελιόμαστε, κι' ἄς ἀναγνωρίζουμε τὰ ἐλαττώματα τῆς φυλῆς μας, πρὶν ὑπερφηανευτοῦμε γιὰ τὰ ἀναμφισβήτητα προτερήματά μας. **Τὸ δυσκολότερο πρᾶγμα στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἡ συνεργασία.**

Διακηρύσσουμε ὅλοι τὴν ἀνάγκη της, ὑποσχόμεθα τὴν ἐφαρμογή της ἀλλὰ σὰν ἔλθῃ ἡ ὥρα τῆς πράξεως, τότε τὰ ὄνειρα διαλύονται. Κι' ἀρχίζει ἡ φιλαυτία, ἡ φιλοπρωτία, τὸ «τί εἶσαι σὺ» καὶ τὸ «τί εἶμαι ἐγώ».

Ἄν μιὰ Ύπηρεσία, πού ἔχει σὰν ἀντικείμενο τὴν Περιφερειακὴν Ἀνάπτυξη, δὲν μπορέσει νὰ διαλύσῃ τὶς παρεξηγήσεις στὴ βάση τους, τότε τίποτα, μὰ ἀπολύτως τίποτα, δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ ἐπιτελέσῃ. Θὰ εἶναι ἐκ γενετῆς ἀνάπηρη.

Καὶ τοῦτο γιὰ τὸ ἀντικείμενο μᾶς Ύπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν **συντονισμό τῶν ἀντικειμένων ἄλλων ὑπηρεσιῶν, ἄλλων ὀργανισμῶν, ἄλλων παραγόντων.** Ἡ Περιφερειακὴ Ἀνάπτυξη δὲν ἔχει ἕνα μοναδικό, ὀρισμένο ἀντικείμενο, ὅπως οἱ ἄλλες Ύπηρεσίες. Δὲν κατασκευάζει, π.χ., μόνον ἀρδευτικὰ ἔργα. Συντονίζει τὴν κατασκευὴ τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων πού μελετοῦν, προγραμματίζουν καὶ κατασκευάζουν οἱ εἰδικές ὑπηρεσίες τῶν ἀρδευτικῶν ἔργων τῶν νομῶν τῆς περιφέρειας τῆς δικαιοδοσίας της.

Ἡ δημιουργία νομῶν στὴν Ἑλλάδα καὶ κομιτειῶν καὶ καντονιῶν στὸ ἔσω-τερικό εἶναι μία διοικητικὴ διαίρεση τῆς χώρας σὲ ἐνότητες, πού πολλές φορές δὲν ἔχουν κανένα στατικὸ καὶ δυναμικὸ κριτήριο. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ στὴν Ἑλλάδα (Πελοπόννησο, Κρήτη, Ἡπειρο καὶ Θεσσαλία) ἀλλὰ καὶ στὸ ἐξωτερικό (Ἀγγλία, Γαλλία, Ἀμερικὴ, Ρωσία, Ἰταλία κλπ.), οἱ ὑπηρεσίες πού ἀσχολοῦνται μὲ τὴν Περιφερειακὴ Ἀνάπτυξη ξεπερνοῦν τὰ στενὰ πλαίσια τῆς διοικητικῆς ὑποδιαιρέσεως, π.χ., τοῦ νομοῦ καὶ μὲ βάση τὰ κριτήρια τῆς γεωγραφίας, τῆς ιστορίας ἀλλὰ καὶ τὶς οικονομικὲς ἀνάγκες ἀποτελοῦν πλατύτερες ἐνότητες. Ἡ περιοχὴ τῆς δικαιοδοσίας μᾶς Ύπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως ἔχει δική της προσωπικότητα κι' ἔχει ἐπιβληθῆ στὴν κοινὴ συνείδηση σὰν ἐνιαία γεωοικονομικὴ μονάδα.

Αὐτὴ ἡ γεωγραφικὴ ἐπέκταση μᾶς Ύπηρεσίας Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως τῆς γεννᾶ πολλά προβλήματα συνεργασίας, ἐντάξεως μὰ καὶ πρωτοκόλλου — ἂν θέλετε — μὲ τὰ διοικητικὰ ὄργανα. (Παρακαλῶ, στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ προσέξετε ὅτι δὲν λέω μὲ τὰ «ἄλλα διοικητικὰ ὄργανα», ἀλλὰ μόνον μὲ τὰ διοικητικὰ ὄργανα γιὰ τὴν προσωπικὰ πιστεύω ὅτι μιὰ Ύπηρεσία Περιφερειακῆς Ἀναπτύξεως δὲν εἶναι καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρεῖται σὰν «διοικητικὸ ὄργανο»). Αὐτὰ τὰ πολλαπλὰ ζωτικὰ προβλήματα τῆς βάσεως λύνονται μὲ τὴν ἐπικοινωνία, μὲ τὸν διάλογο, μὲ τὴν ἐπαφή, μὲ τὰ φωτεινὰ πρότυπα, μὲ μιὰ λέξη μὲ τὶς Δημόσιες Σχέσεις.

Υπάρχουν πολλά παραδείγματα μελετημένων σιβαρῶν, θεμελιωμένων προ-

γοραμμάτων, και στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, που απέτυχαν γιατί δεν κατόρθωσαν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον και την συνεργασία των άρμόδιων για την εφαρμογή τους παραγόντων. Δεν κατόρθωσαν να κινητοποιήσουν τον πληθυσμό, δεν επέτυχαν να δώσουν το πνεύμα του ειρηνικού συναγερμού και της ομαδικής συνεργασίας. Δεν γέννησαν εμπιστοσύνη.

*Ακριβώς εδώ, λοιπόν, έρχεται ο ρόλος των Δημοσίων Σχέσεων να πλαισιώσουν κάθε προσπάθεια Περιφερειακής Αναπτύξεως.

Οι Δημόσιες Σχέσεις, που στην βάση τους υπάρχει η επικοινωνία, ή διάλυση των παρεξηγήσεων, ή ψυχικός συντονισμός, ή συνεργασία, αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση του έργου μας. *Υπηρεσίας Περιφερειακής Αναπτύξεως.

*Οχι μόνον στο γενικό περίβλημα της *Υπηρεσίας, αλλά και στις επί μέρους προσπάθειές της χρειάζεται η ανάπτυξη της φιλοσοφίας των Δημοσίων Σχέσεων.

Σας φέρνω ένα παράδειγμα: *Ο αναδασμός αποτελεί σήμερα μια βασική ανάγκη για την χώρα μας. Γιατί ο μικρός κλήρος, εκτός των άλλων, δεν επιτρέπει στον γεωργό να προβαίνει στους κατάλληλους παραγωγικούς συνδυασμούς και τον αναγκάζει να αρκείται στην μονοκαλλιέργεια. Είναι ακόμα απαραίτητη προϋπόθεση για τα έργα άρδευσεων, αγροτικής οδοποιίας, αναδιαρθρώσεως των περιοχών κλπ. Οι χωρικοί μας, όμως, δεν το καταλαβαίνουν και σε πολλές περιπτώσεις, παλαιότερα, πετροβόλησαν τους γεωπόνους που επιχειρήσαν τον αναδασμό! Τι χρειάζεται στην προκειμένη περίπτωση; Τίποτα άλλο από το πλησίασμα, τον διάλογο των Δημοσίων Σχέσεων. Γιατί χωρίς την αμοιβαία εμπιστοσύνη, κάθε προσπάθεια αλλαγής του status quo είναι ματαιά.

Και σ' έναν άλλο, όμως, τομέα οι Δημόσιες Σχέσεις είναι απαραίτητες στο έργο μας *Υπηρεσίας Περιφερειακής Αναπτύξεως.

*Η Περιφερειακή Ανάπτυξη είναι έργο μακράς πνοής, κοπιαστικό, αποδίδει άργα. Δεν έχει έντυπωσιακά, χειροπιαστά αποτελέσματα. Και στο σημείο αυτό είναι έργο έντελως αγάριστο. Σε λίγο διάστημα οι βιαστικοί κι οι ξετάζοντες μόνον την επιφάνεια είναι πρόθυμοι να ρίξουν το ανάθεμα: Τίποτα δεν κάνει αυτή η *Υπηρεσία, θά πούν. Γιατί η *Υπηρεσία δεν κάνει συγκεκριμένους δρόμους, συγκεκριμένα γεφύρια, επώνυμες βιομηχανίες.

Χρειάζεται, κατά συνέπεια, όλη η στρατηγική της πολιτικής των Δημοσίων Σχέσεων για να μη δεχθή κανείς τους λίθους του αναθέματος. Χρειάζεται να εμπνεύσουμε πίστη κι εμπιστοσύνη για να μην ακούσουμε ότι «δεν κάνουμε τίποτα». Χρειάζεται να απευθυνθούμε και να επιστρατεύσουμε όλη την καλή θέληση της κοινής γνώμης για να δικαιολογήσουμε την ύπαρξή μας και να προφυλάξουμε το έργο μας. Το έργο εκείνο που θά βοηθήσει την περιφέρεια, σαν σύνολο και σαν άτομα, να αναπτυχθή και να ευημερήσει.

*Ο ρόλος, λοιπόν, των Δημοσίων Σχέσεων στην Περιφερειακή Ανάπτυξη είναι ιδιαίτερης σημασίας, είναι ζωτικού περιεχομένου. Μπορούμε να πούμε ότι δεν είναι μέσο, αλλά σκοπός.

Στην σύγχρονη εποχή, όπου σοβαρά προβλήματα υπάρξεως της χώρας μας όπως, π.χ. η μετανάστευση, ή αστυφιλία, ή χρυσοφιλία πρέπει να καταπολεμηθούν

κι' άλλα όπως π.χ., ή αναδιάρθρωση τών καλλιιεργειών, ή βάσει μελετών δημιουργία έργων πρέπει να επιβληθούν, κι' όταν τὰ διοικητικά μέτρα κρίθηκαν άτελέσφορα, δέν μένει άλλος δρόμος άπό την συντονισμένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, στην όποία θα βοηθήση τó σύνολο του πληθυσμού. Ο δρόμος τής Περιφερειακής Αναπτύξεως είναι ό μόνος άποδοτικός κι' έπιστημονικά έλεγμένος.

Η Περιφερειακή Ανάπτυξη άποτελεί για την Ελλάδα, την στιγμή αυτή κατά τον καθηγητή κ. Β. Βογιατζή, «τό ύπ' αριθμόν Ι έθνικόν θέμα». Και σαν τέτοιο πρέπει να αντιμετωπισθῆ άπ' όλους τούς παράγοντες.

Δέν είναι τυχαίο τó γεγονός ότι στο προίμιο τής Συνθήκης τής Ρώμης, για ίδρυση τής Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ή Περιφερειακή Ανάπτυξη αναφέρεται σαν βασική επιδίωξη κι' ύπάρχουν επίσης στο προίμιο αυτό ειδικές προβλέψεις για την χρηματοδότηση περιφερειακών προγραμμάτων ανάπτυξεως σε διάφορες χώρες. (Όπως είναι τó παράδειγμα τής Γαλλίας, που πρόβλεψε την διαίρεση τής χώρας σε 9 οικονομικοκοινωνικές περιφέρειες με τὰ δικά τους χαρακτηριστικά και τόν δικό τους προσωπικό χαρακτήρα).

Με τὰ σημερινά δεδομένα, με την συνεχή ανάπτυξη τών πληθυσμών τών διαφόρων περιοχών τής χώρας μας, με την εύρεία διάδοση τών μέσων μαζικής επικοινωνίας δέν μπορεί να άμφισβητηθῆ πιά άπό κανένα ότι ή χρησιμοποίηση τών Δημοσίων Σχέσεων στην προσπάθεια τής περιφερειακής ανάπτυξεως άποτελεί μιá προϋπόθεση και μιá έγγύηση για την έπιτυχία του σκοπού. Ένός σκοπού που είναι συνυφασμένος με την πρόοδο του έθνικού χώρου τής Πατρίδος μας.